

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 103. An ad contritionem, quæ justificet sine Sacramento, requiratur aliqua certa intensio vel extensio, seu duratio quoad tempus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

nostra moveri nolle universaliter, sed restrictè,
 & pro libertate sua adhærere uni objecto ma-
 lo, quamvis ex motivo talis bonitatis Dei rece-
 dat ab alio objecto malo. Hinc R. 1. Si quis ex 759.
 motivo bonitatis Dei deestaretur gravissima
 tantum mortalia, non autem minus gravia, talis
 actus non justificaret, uti per se patet. An autem
 simpliciter dici deberet contritio, non potest
 esse quæstio nisi de nomine, & saltem in talem
 actum non influeret habitus charitatis, cum
 non appretiet Deum super omnia. R. 2. Si quis 760.
 doleret de perjurio, in quantum est Deo ut sum-
 mè veraci malum, aut de alio peccato, in quan-
 tum Deo malum est secundum specialem per-
 fectionem, cui directè opponitur, videtur pro-
 babilius, quòd etiam talis actus non justificaret,
 quamvis supponeremus, quòd sic dolens non
 haberet nisi illud peccatum, quia talis actus non
 est aversio ab omni peccato tanquam malo
 Deo, nec est conversio ad Deum ut summè bo-
 num, ideoque omnes communiter cum *Amico*
d. 3. n. 63. nolunt talem actum vocari absolute
 contritionem sed attritionem, eò quòd attingat
 specialem turpitudinem hujus tantum peccati
 ut oppositi huic divinæ perfectioni, & conse-
 quenter secundum dicta n. 730. in talem actum
 non influet habitus charitatis, quia non appre-
 tiat absolutam Dei bonitatem super omnia.
 Unde quando dixi vel dicam per contritionem
 aut per amorem Dei super omnia causari ju-
 stificationem, intelligitur contritio & amor
 absolute efficax, qui sint saltem virtualis dete-
 statio omnis peccati mortalis tanquam mali
 Deo ex motivo absolutæ bonitatis Dei.

Q. 103. An ad contritionem, quæ justificet sine 761.

Cc 5

Sakra-

Sacramento, requiratur aliqua certa intensio vel extensio seu duratio quoad tempus. R. §. 1. *Adrianus* ad perfectam contritionem requisivit intensiorem summam; sed *Suar.* d. 4. §. 4. *Côn.* d. 6. n. 61. *Amic.* d. 4. n. 164. rectè dicunt sententiam illam non esse probabilem; nam non debet esse summa absolute, quia hæc implicat, & sapientur contritiones sufficientes, quibus dari posset alia intensior. Nec debet esse summa respectivè ad præsens Dei auxilium, alioquin qui hodie cum auxilio ut tria elicit contritionem ut tria & justificatur, si cras cum auxilio ut sex eliceret contritionem ut quinque, non justificaretur, quod est absurdum, neque enim tenemur semper respondere toti intensiori gratiæ.

762. §. 6. *Durand. Rich. Palud. Sot.* requirunt intensiorem, quæ superet alios actus in voluntate concomitantes: idem sensisse putatur *S. Bonav.*, quamvis eum ab ea sententia vindicare velit *Bosco* §. 2. à n. 237. sed cujuscunque sit, eam æquè improbabilem esse dicunt *Suar.* supra, *Côn.* n. 63. *Amic.* n. 166. Ratio est, quia pater dolens de filio mortuo per actum intensum ut sex potest conteri de peccatis & justificari, per actum intensum ut quinque, quo appretiet peccatum & Deum super omnia, si enim alius homo vel ipse nunc haberet hunc actum solum, justificaretur, uti omnes fatentur, ergo etiam justificatur, quamvis adsit alter dolor intensior de morte filii, qui de se maius non est, uti suppono, & per accidens se habet.

763. §. 3. *Aureol. Bassolus* & alii apud *Amic.* n. 161. requirunt certam intensiorem sed nobis ignotam, vel secundum quantitatem peccatorum, quæ sententia communiter etiam attribuitur

buitur
excusa
quæ
n. 97
non in
enim
nem,
quæ
ut vel
immo
Deino
tale m
presè
suffici
omni
pecca
quoci
ta om
§.
nienf
Le Dr
trit. I
tensio
tione
magi
sente
ræ,
Dei p
lum
attri
quæ
stific
quod
requ
& h

buitur *Scoto*, quamvis *Bosco* à n. 239. conetur excusare. Eam autem acerrimè defendit *Hiquæus* in *Comment. ad Scot.* in 4. dist. 14. q. 2. à n. 97. sed *Amic.* dicit se pro hac sententia etiam non invenire probabile fundamentum, malè enim dicitur nos obligari ad certam intensi-
nem, & tamen nescire, nequidem probabiliter, quænam illa sit, nam ita exponimur periculo, ut vel minùs agamus, quam tenemur, vel nos immoderatè divexemus in intendendo actu. Deinde contritio, quæ sufficit ad delendū mor-
tale minus, sufficit ad delendum majus, uti ex-
pressè *S. Th.* in supplem. q. 5. a. 3. ad 2., & quæ sufficit ad delendum unum, sufficit ad delenda omnia, quia contritio tollit unumquodque
peccatum causando gratiam, quæ etiam in quocunque remississimo gradu excludit pecca-
ta omnia.

§. 4. *Estius*, *Lupus*, *Farvacques* & alii *Lova-* 764.
nienfes apud *Platel.* p. 5. n. 550. item *Illustriss.*
Le Drou Episc. *Prophyriensis* De contrit. & attrit. Diff. 4. c. 3. §. 3. etiam requirunt certam in-
tensionem, in quantum contritionem ab attri-
tione distinguunt per hoc, quòd contritio sit
magis, attritio autem minùs intensa: sed hæc
sententia videtur æquè improbabilis ac cæte-
ræ, nam attritio de se non respicit bonitatem
Dei pro motivo, uti à n. 784. dicitur, neque ul-
lum fundamentum est dicendi non posse dari
attritionem, v. g. ex spe beatitudinis æternæ,
quæ sit intensior contritione sufficiente ad ju-
stificationem. Atque ex dictis sequitur contra
quosdam Juniores, ut contritio justificet, non
requiri, ut intensione superet affectus actuales
& habituales cordis, alioquin qui actu inten-
sissimo

fissimo & honesto doluit de infausta morte Patris sui, debebit dolere de peccatis actu adhuc intensiore, qui ipsi sæpe, & præsertim in articulo mortis debili vel turbato erit moraliter impossibilis, adeoque talis homo iustificari non poterit nec salvari: hoc autem dicere, est dare occasionem desperandi, ergo.

765. §. 5. *Scotus* videtur dicere, quòd ad contritionem requiratur certa duratio temporis à Deo taxati, *Scotum* tamen conatur explicare *Bosco* à n. 372., sed illum ita sentire faterur *Hiquæus*: quam opinionem *Almainus* censet probabilem & ex parte sequitur *Caj.* apud *Dist.* d. 2. dub. 9., absolute autem eam defendit *Hiquæus* à n. 110. sed *Suar.* l. 5. n. 3. merito dicit cedere fundamento & probabilitate, nam *Ezech.* 33. v. 12. dicitur, *Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Ratio autem est, tum quia contritio, quamprimum existit, causat justificationem, secundum dicta n. 747. tum etiam quia contritio, quæ continuatur, habet in singulis instantibus perfectionem contritionis essentiali & specificam, ergo talis contritio etiam prout respondens primo instanti æquè iustifica, ac respondens sequentibus instantibus: Hinc,

766. §. 6. Rectè docent *Aversa* q. 2. l. 10. & alii, certum esse, quòd ad contritionem, ut iustificet, non requiratur certa intentio aut extensio, nam Scriptura, cujus textus referam n. 774. appromittit gratiam verè poenitenti & Deum amantem, nullà prorsus factâ mentione intensiois aut durationis: similiter SS. PP., quos ibidem referam, & *Trit.* sess. 14. c. 4. dicit peccatorem justificari extra Sacramentum per contritionem, ad

ad quàm tantùm requirit, ut sit charitate perfecta: & specialiter quod attinet ad intensiorem, ita expressè docet synodus *Agathensis* apud *Gormaz* p. 1. n. 445. his verbis: *Sat est ad veram contritionem detestatio super omnia, licet dolor non sit ita intensus ut alicujus mali temporalis.* Similiter *S. Th.* in suppl. q. 5. a. 3. *Scilicet contra, qualibet contritio est gratia gratum faciente informata, ergo quantumcumque sit parva, delet omnem culpam.* Et in fine *O.* sic addit, *Sic ergo dicendum quòd quantumcumque parvus sit dolor, dummodo ad contritionis rationem sufficiat, omnem culpam delet.* De duratione idem docet 1. 2. q. 113. a. 7. *O.* ubi ait motum liberi arbitrii, per què causatur justificatio, posse esse instantaneum. Clarissimè utrumque dicit *S. Chrysost.* relatus cap. *Talis.* De pœn. dist. 3. his verbis: *Quantulumcumque tamen & quamlibet brevi tempore gestam non respuit pœnitentiam.* Ratio à priori est, quia contritio est appretiatio peccati super omnia mala, & appretiatio Dei super omnia bona, propter infinitam Dei bonitatem; & in hoc consistit ejus quasi substantia; quòd autem sit magis vel minùs intensa, quòd plùs minùsve duret, est aliquid illi accidentale: & hæc quidem intensio vel duratio major oritur potissimum ex parte sensitiva, quæ plurimum juvat, aut promovet conatum voluntatis vel teneritudinem affectu: *Econtra* appretiatio oritur ex judicio rationis, ergo non est credibile, quòd Deus vim justificandi alligavit intentioni vel durationi actûs, & non potius efficaci ejusdem appretiationi. *Conf.* 1. nam gradus intensus non augeat appretiationem objecti, sed solùm conatum vel teneritudinem circa objectum, hinc dari potest actus valde intensus doloris
circa

ca canem mortuum, qui tamen in appretiatio-
 non adæquet actum remississimum circa pa-
 trem mortuum: E contra appretiatio ex natura
 sua est actus, qui sive sit intensus sive remissus,
 secundum suam speciem magis æstimat & præ-
 fert suum objectum, hoc autem sufficit ad con-
 tritionem, quæ justificet, ut ita super omnia de-
 testetur peccatum & præferat Deum, ergo. *Conf.*
 2. nam talis actus charitatis justificat, qualis suf-
 ficit ad implendum præceptum 1. Decalogi, sed
 ad hoc sufficit quivis actus ex motivo bonitatis
 Dei super omnia, præscindendo ab intensione,
 ergo.

767 *Obji.* 1. Connaturale est, ut ubi reperitur
 summa appretiatio objecti, ibi etiam sit summa
 intensio actus circa objectum, & contra, ergo qui
 amat vel odit aliquid intensius quàm Deum aut
 peccatum, non appretiat Deum & peccatum su-
 per omnia. *R. n. ant.* patet enim, quòd venator
 sæpe intensius amet canem quàm patrem suum,
 à quo est offensus, quem tamen plus appretiat,
 paratus potius carere cane quàm patre. Ratio à
 priori est data, quia appretiatio & intensio ori-
 untur ex diversis causis, appretiatio ex æstima-
 bilitate sive dignitate intrinseca objecti secun-
 dum prudentem rationem, intensio ex vehe-
 menti applicatione vel conatu potentiae, aut ex
 teneritudine affectus erga objectum, quæ præ-
 cipuè oriuntur à potentiis sensitivis.

768 *Inst.* Peccator debet de peccatis dolere ex to-
 to corde, ex tota anima, ex totis viribus, ergo
 cum certa intensione actus. *R. n. conseq.* nam
 etiam debet credere ex toto corde, *Actorum* 8.
 v. 37. & tamen nemo requirit certam intensio-
 nem in fide. Dolet ex toto corde &c. quando
 appre-

appretiat peccatum super omne aliud malum, & ab illo se convertit ad Deum, hunc iterum amando super omne bonum: neque opus est, ut faciat, quidquid absolutè potest, sed tantum, ut applicet totum cor, totam animam, totas vires ad hoc faciendum, quod Deus fieri vult, hoc autem, quod fieri vult, est talis efficax appretiatione peccati & Dei super omnia. Quòd si SS. PP. aliquando plùs innuant, tantum loquuntur pro consilio, vel pro necessitate habendi remissionem etiam poenæ, ad quam delendam multum confert intensio actûs.

Obji. 2. S. Tho. De veritate q. 28. a. 8. ad 3. ait, 769. *dicendum, quòd contritio ab attritione precedente non differt solum secundum intensiorem doloris, sed etiam informationem gratiæ.* Idem videtur dicere in 4. dist. 22. q. 2. a. 1. R. Tantum vult eum, qui prius habuit attritionem, ordinariè postea habere intensiorem contritionem, quia voluntas per motiva attritionis disposita, simul ex eisdem cum motivo bonitatis Dei contritionem elicit, per quam etiam obtinet gratiam. Potest etiam per intensiorem intelligi major perfectio specifica actûs, sicuti dicimus unicum rationale hominis esse intensivè perfectius quàm differentias omnium brutorum: & in eum sensum dicit S. Th. in supplem. q. 3. a. 1. O. *dolor in contritione excedit omnes dolores, nempe motivo.*

Inst. S. Tho. in suppl. q. 5. a. 3. O. ait: *dolor ... potest esse parvus, adeo quòd non sufficiet ad rationem contritionis.... sicut etiam amor potest esse ita remissus, quòd non sufficit ad rationem charitatis.* R. Loquitur de dolore ex motivo alio quàm charitatis Theologicæ, secundum dicta à n. 758., aut intelligit, si doleat, quia amittitur finis ultimus, nam

nam addit, ut si minus displiceret ei peccatum, quam debeat displicere separatio a fine ultimo.

770.

Obji. 3. Catech. Roman. De pœn. c. 7. docet contritionem, quia debet pro qualitate criminum intendi ad certum gradum, esse valde difficilem, ideoque Deum instituisse Confessionem tanquam faciliorem modum justificationis; verba illius sunt hæc: Ut enim hoc concedamus contritione peccata deleri, quis ignorat illam adeo vehementem, acrem & incensam esse oportere, ut doloris acerbitas cum scelerum magnitudine equari conferrique possit? ac quoniam pauci admodum ad hunc gradum pervenirent &c. R. Quamvis idem Catechismus c. 5. moneat, ut contritio de peccatis sit, non solum maxima sed vehementissima, tamen addit, quanquam si id minus consequi nobis liceat, vera tamen & efficax contritio esse potest, sæpe enim evenit, ut quæ sensibus subjecta sunt, magis quam spiritualia nos afficiant, quare nonnulli interdum majorem ex filiorum obitu quam ex peccati turpitudine doloris sensum capiunt. Itaque tantum vult, merito dolendum esse vehementissimè, nam ibidem dicit, summum & maximum dolorem ex peccatis suscipiendum esse, ita ut nullus major excogitari possit. Item, ut quemadmodum nullus finis & modus charitati præscribitur, ita peccati detestationi nullus modus definiatur: patet autem hæc non requiri tanquam absolutè necessaria, nam etiam lacrymas commendat, sed tantum intelligi, æquum esse, ut quantum in nobis est, conemur habere intensissimum dolorem.

Estque notandum, quòd non dicat contritionem debere esse acrem & intensam, uti plerique cum Platel. n. 561. malè legunt, sed acrem & incensam, qualis est, si contritus detestetur peccatum & redamet Deum super omnia, omnis enim

enim
veher
mus p
ipsu
bus De

Obj
nobis
poter
certus
ptura
scit, a
per on
turalis

Ins
prou
ad co
to, re
amor
à crea
lo esse
ipsi to
sed sic
gaudi
nizan
conci
Petr
conv
non
ciali
mnes
habu
set ju
justi
affec
etian

T

enim Dei super omnia dilectio est ex natura sua vehemens, acris, incensa, quia est amor maximus præferens Deum omni creaturæ: & ita se ipsum explicat *Catech. Rom.* dicens *omnibus rebus Dei amorem anteponendum esse.*

Obji. 4. Si non requiratur certa intensio vel nobis ignota duratio contritionis, ergo homo poterit esse certus de sua contritione, adeoque certus erit se esse in gratia, quod est contra scripturam & *Trid. sess. 6. c. 9. R. n. sequel.* nam 1. nescit, an debite appetierit peccatum & Deum super omnia. 2. nescit, an suus actus sit supernaturalis. Ex dictis

Inferes, falsa esse quæ docet *Christianus Lupus*, 771. prout refert *Le Dent* c. 12. à n. 295. nam dicit 1. ad contritionem, quæ justificet sine Sacramento, requiri, ut homo vi illius nullum habeat amorem affixum ad creaturam, id est, ut ita sit à creaturis avulsus & Deo ita conjunctus, ut nullo esset afficiendus dolore vel sensu, quamvis ipsi tollerentur parentes, divitiæ, honores &c. sed sic animo comparatus, ut hæc omnia cum gaudio dimitteret. 2. Credendum non esse agnizantes quosdam ejusmodi contritionem concipere aut justificari sine Sacramento. 3. S. Petrum antequam negaret Christum, *Davidem* conversum, *Magdalenam* poenitentem aliosque non videri habuisse hanc contritionem, sed speciali Dei dono justificados esse. 4. Apostolos omnes ante acceptum in Pentecoste Spiritum non habuisse amorem vel contritionem, qui potuisset justificare sine Sacramento. 5. Contritionem justificantem debere esse efficacem non tantum affectivè secundum voluntatem præsentem, sed etiam effectivè seu quoad effectum cavendi

Tom. VI. Dd pec-

peccata, adeoque si postea quis in mortale labatur, signum esse, quod antea non habuerit contritionem. Hæc aliaque similia Rigoristarum principia non videntur probabilia, possuntque dare occasionem dicendi contritionem esse moraliter impossibilem, sicque homines Sacramento destitutos conjiciendi in desperationem.

772. Q. 104. *An contritio, quæ justificat sine Sacramento, secum patiatur spem & timorem.* R. §. 1. Drou d. 4. c. 3. §. 3. docet illam solam contritionem esse perfectam & justificare sine Sacramento, quæ foras mittit timorem, secundum illud Joan. 4. v. 8. *Charitas perfecta foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet, qui autem timet, non est perfectus in charitate.* Consequenter infero, Martyr pateretur mortem simul ex motivo timoris inferni, habiturum charitatem imperfectam. Sed opinio illa est contra communem, adversatur S. Th. 2. 2. q. 19. a. 6. O. *Timor pœnæ potest stare cum charitate sicut & amor sui.* In 3. d. 34. q. 2. a. 2. quæstiu. 3. *Timor servilis manet adveniente charitate, quantum ad substantiam, sed quantum ad servilitatem.* a. 3. quæst. 2. *Timere pœnas æternas non est actus timoris initialis, sed compatitur secum istum actum, sicut & timor castus.* hinc.

773. §. 2. Tenendum est tanquam certum, quod charitati perfectæ justificanti sine Sacramento non obstat, quod ei adsit supernaturalis spes præmii vel timor pœnæ, nam imprimis LXXII. die 12. Martii 1699. damnavit propositiones Cameracensis, quibus assererat talem aliquid quando esse statum charitatis perfectæ, ut excluderet spem & metum, inter illas enim sunt hæc: 1. *Datur habitualis status amoris, qui est charitas pura & sine ulla admixtione motivi proprii interesse.*